

Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven).

Dato LOV-2003-07-04-80

Departement Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Sist endret LOV-2014-06-20-24 fra 01.01.2015

Publisert I 2003 hefte 10

Ikrafttredelse 01.09.2003, 01.09.2004

Endrer

Kunngjort

Korttittel Introduksjonsloven

Kapitteloversikt:

Kapittel 1. Innledning (§1)

Kapittel 2. Introduksjonsprogram (§§ 2 - 7)

Kapittel 3. Introduksjonsstønad (§§ 8 - 16)

Kapittel 4. Opplæring i norsk og samfunnskunnskap (§§ 17 - 20)

Kapittel 5. Saksbehandlingsregler m.m. (§§ 21 - 26)

Kapittel 6. Sluttbestemmelser (§§ 27 - 28)

Lovens tittel endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

Kapittel 1. Innledning

0 Overskriften endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

§ 1. Lovens formål

Formålet med denne loven er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

Kapittel 2. Introduksjonsprogram

0 Overskriften tilføyd ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

§ 2. Rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram

Rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram gjelder for nyankommet utlending mellom 18 og 55 år som har behov for grunnleggende kvalifisering og som har fått

a) asyl, jf. utlendingsloven § 28,

b) oppholdstillatelse etter innreisestillatelse som overføringsflyktning, jf. utlendingsloven § 35 tredje ledd

- c) fornybar oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 38 første ledd på grunnlag av søknad om asyl, eller kollektiv beskyttelse i massefluktsituasjon, jf. utlendingsloven § 34, eller¹
- d) oppholdstillatelse som familiemedlemmer til personer som nevnt i bokstav a, b og c, jf. utlendingsloven kapittel 6. For å være omfattet av denne bestemmelsen er det et vilkår at personer som nevnt i bokstav a, b og c ikke har vært bosatt i en kommune i mer enn fem år før det søkes om familiegjenforening.
- e) fornybar oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 53 første ledd bokstav b, § 53 annet ledd eller § 53 tredje ledd. For personer som nevnt i første punktum gjelder retten og plikten til å delta i introduksjonsprogram i to år fra det tidspunkt det er gitt oppholdstillatelse på grunnlagene som er nevnt.

Retten og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram gjelder bare for personer som er bosatt i kommunen i henhold til særskilt avtale mellom utlendingsmyndighetene og kommunen. Kravet om særskilt avtale gjelder likevel ikke for personer som nevnt i § 2 første ledd bokstav d eller e.

Som nyankommet regnes den som har vært bosatt i en kommune i mindre enn to år når vedtak om deltakelse i introduksjonsordning skal treffes.

Nordiske borgere og utlendinger som omfattes av Avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen), omfattes ikke av paragrafen her.

⁰ Endret ved lover 2 juli 2004 nr. 65 (ikr. 1 sep 2004), 7 jan 2005 nr. 3 (ikr. 7 jan 2005 iflg. res. 7 jan 2005 nr. 4), 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), 21 des 2005 nr. 134 (ikr. 1 jan 2006 iflg. res. 21 des 2005 nr. 1644), 19 juni 2009 nr. 41 (ikr. 1 jan 2010 iflg. res. 30 okt 2009 nr. 1324), 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 juli 2011 iflg. res. 24 juni 2011 nr. 645).

¹ Dette ordet burde vært flyttet til etter bokstav d da ny bokstav e ble tilføyd ved lov 24 juni 2011 nr. 19.

§ 3. Kommunens ansvar for introduksjonsprogram

Kommunen sørger for introduksjonsprogram etter dette kapittel til nyankomne innvandrere som er bosatt i kommunen.

Kommunen skal så snart som mulig og innen tre måneder etter bosetting i kommunen eller etter at krav om deltakelse blir framsatt, tilrettelegge introduksjonsprogram i henhold til dette kapittel til person som omfattes av § 2. Kommunens plikt gjelder ikke personer som har avbrutt eller avvist deltakelse i introduksjonsprogram.

Kommunen kan tilby introduksjonsprogram til nyankommet utlending med oppholdstillatelse i henhold til utlendingsloven kapittel 6 som er familiemedlemmer til andre enn personer nevnt i § 2, til nyankommet utlending over 55 år med oppholdsgrunnlag som nevnt i § 2 første ledd, og til nyankommet utlending som nevnt i § 2 som er bosatt i kommunen uten særskilt avtale mellom utlendingsmyndighetene og kommunen.

Departementet kan fastsette nærmere retningslinjer om kommunens ansvar.

⁰ Endret ved lover 2 juli 2004 nr. 65 (ikr. 1 sep 2004), 7 jan 2005 nr. 3 (ikr. 7 jan 2005 iflg. res. 7 jan 2005 nr. 4), 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), 21 des 2005 nr. 134 (ikr. 1 jan 2006 iflg. res. 21 des 2005 nr. 1644), 19 juni 2009 nr. 41 (ikr. 1 jan 2010 iflg. res. 30 okt 2009 nr. 1324).

§ 4. Introduksjonsprogrammet

Introduksjonsprogrammet tilrettelegges for person som har behov for grunnleggende kvalifisering. Introduksjonsprogrammet tar sikte på å

- a) gi grunnleggende ferdigheter i norsk,
- b) gi grunnleggende innsikt i norsk samfunnsliv,
- c) forberede for deltakelse i yrkeslivet.

Programmet skal være helårlig og på full tid.

Programmet skal minst inneholde

- a) norskopplæring,
- b) samfunnskunnskap,
- c) tiltak som forbereder til videre opplæring eller tilknytning til yrkeslivet.

Ved gjennomført eller avbrutt program skal det utstedes et deltakerbevis.

0 Endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

§ 5. Programmets varighet

Programmet kan vare inntil to år, med tillegg av godkjent permisjon. Når særlige grunner taler for det, kan programmet vare inntil tre år.

§ 6. Individuell plan

Det skal utarbeides en individuell plan for den som skal delta i introduksjonsprogram. Den skal utformes på bakgrunn av en kartlegging av vedkommendes opplæringsbehov og av hvilke tiltak vedkommende kan nyttiggjøre seg.

Planen skal minst inneholde programmets start og tidsfaser og en angivelse av tiltakene i programmet.

Planen skal utarbeides i samråd med vedkommende.

Planen skal tas opp til ny vurdering med jevne mellomrom og ved vesentlig endring i vedkommendes livssituasjon.

§ 7. Stans av introduksjonsordning på grunn av den enkeltes forhold

Kommunen kan stanse ordningen for den enkelte dersom det er saklig begrunnet i den enkeltes forhold, herunder om deltakeren har tilbud om høvelig arbeid.

Kapittel 3. Introduksjonsstønad

0 Overskriften endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

§ 8. Rett til introduksjonsstønad

For den tid en person deltar i program som nevnt i § 4, har vedkommende krav på introduksjonsstønad.

For deltakelse i program er stønaden på årsbasis lik to ganger folketrygdens grunnbeløp.

Deltaker under 25 år mottar 2/3 stønad.

0 Endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

§ 9. Beregning

Stønaden per måned utgjør 1/12 av stønaden på årsbasis. Stønaden per dag utgjør 1/30 av månedsstønaden. Stønaden per time utgjør 1/1850 av stønaden på årsbasis.

§ 10. Fravær

Ved fravær som ikke skyldes sykdom eller andre tvingende velferdsgrunner, og som det ikke er gitt tillatelse til, reduseres stønaden tilsvarende, jf. § 9. Departementet fastsetter ved forskrift nærmere regler om fravær og permisjon.

§ 11. Egne midler

Stønaden reduseres ikke på grunn av inntekter av egen eller andres virksomhet eller

som følge av formue. Stønaden reduseres heller ikke på grunn av mottatt barnebidrag.

I den utstrekning lønnet arbeid inngår i programmet, reduseres stønaden tilsvarende den tid arbeidet tar.

§ 12. Samordning med andre offentlige ytelser

Introduksjonsstønaden reduseres i den utstrekning vedkommende har rett til dagpenger under arbeidsløshet, sykepenger eller foreldrepenger, og retten til disse ytelsene er opparbeidet før vedkommende startet i et introduksjonsprogram. Stønaden reduseres tilsvarende for uføretrygd eller arbeidsavklaringspenger vedkommende mottar.

Dersom vedkommende som en del av introduksjonsprogrammet deltar i opplæring som utløser stønad til livsopphold, barnetillegg, tilsynstillegg for barn og andre familiemedlemmer, borteboertillegg eller reisetillegg fra Arbeids- og velferdsetaten, tilfaller stønaden kommunen.

Dersom vedkommende mottar overgangsstønad, reduseres introduksjonsstønaden på årsbasis med 40 prosent av den overgangsstønad som overstiger halvparten av folketrygdens grunnbeløp.

Barnetrygd og kontantstøtte kommer ikke til fradrag i stønaden.

- 0 Endret ved lover 16 juni 2006 nr. 20 (ikr. 1 juli 2006 iflg. res. 16 juni 2006 nr. 631), 21 apr 2006 nr. 10 (ikr. 1 jan 2007 iflg. res. 21 apr 2006 nr. 428), 29 juni 2007 nr. 43 (ikr. 1 sep 2007 iflg. res. 29 juni 2007 nr. 741), 19 des 2008 nr. 106 (ikr. 1 mars 2010 iflg. res. 19 feb 2010 nr. 189), 20 juni 2014 nr. 24 (ikr. 1 jan 2015 iflg. res. 20 juni 2014 nr. 799).

§ 13. Utbetaling

Utbetaling skjer etterskuddsvis på grunnlag av registrert frammøte. Kommunen beslutter hvordan og til hvilke tidspunkter utbetaling skal skje.

§ 14. Trekk i framtidige utbetalinger

Dersom vedkommende har fått utbetalt høyere stønad enn det hun eller han har krav på, kan det overskytende trekkes i framtidig stønad.

§ 15. Uriktige opplysninger

Har noen fått utbetalt en ytelse fordi vedkommende, eller noen som har handlet på vedkommendes vegne, forsettlig eller grovt uaktsomt har gitt uriktige opplysninger eller har fortiet opplysninger, kan det vedtas at stønaden skal betales tilbake.

§ 16. Refusjon i ytelser fra folketrygden

Dersom en mottaker av introduksjonsstønad med tilbakevirkning får innvilget ytelser som nevnt i § 12, kan kommunen kreve hel eller delvis refusjon i det beløp som skal etterbetales, til dekning av sine utlegg til samme formål og for samme tidsrom.

Kapittel 4. Opplæring i norsk og samfunnskunnskap

- 0 Overskriften tilføyd ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

§ 17. Rett og plikt til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Rett og plikt til deltakelse i gratis opplæring i norsk og samfunnskunnskap i til sammen 600 timer gjelder for utlending mellom 16 og 55 år som har fått

- a) oppholdstillatelse etter utlendingsloven som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, eller
- b) kollektiv beskyttelse i massefluktsituasjon etter utlendingsloven § 34.

Utlending mellom 55 og 67 år med oppholdsgrunnlag som nevnt i bokstav a eller b har rett, men ikke plikt, til å delta i opplæring som nevnt i første ledd.

Rett til deltakelse etter første og annet ledd gjelder ikke for utlending med oppholdstillatelse etter utlendingsloven §§ 23 og 25 og deres familiemedlemmer med tillatelse etter utlendingsloven kapittel 6. Utlending mellom 16 og 55 år med tillatelse som nevnt i første punktum som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, har plikt til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap i til sammen 300 timer, jf. § 18 første ledd annet punktum.

Rett eller plikt til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap foreligger ikke dersom det dokumenteres at vedkommende har tilstrekkelige kunnskaper i norsk. Plikt til deltakelse foreligger ikke dersom det dokumenteres at vedkommende har tilstrekkelige kunnskaper i samisk. Dersom særlige helsemessige eller andre tungtveiende årsaker tilsier det, kan kommunen fritta den enkelte fra plikt til deltakelse.

Rett eller plikt til deltakelse etter første til tredje ledd inntre ved innvilgelse av førstegangs oppholdstillatelse etter utlendingsloven, eller fra ankomst til riket for utlending som har fått slik tillatelse før innreise. For personer som omfattes av første ledd bokstav b, inntre rett og plikt til deltakelse fra det tidspunkt vedkommende blir bosatt i kommunen i henhold til særskilt avtale mellom utlendingsmyndighetene og kommunen. Rett til deltakelse etter første og annet ledd gjelder i tre år. I særlige tilfeller kan rett og plikt til deltakelse inntre fra det tidspunktet krav om opplæring settes fram. Departementet kan i forskrift gi utfyllende regler om hva som her skal være å anse som særlige tilfeller.

- 0 Tilføyd ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret ved lover 19 juni 2009 nr. 41 (ikr. 1 jan 2010 iflg. res. 30 okt 2009 nr. 1324), 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 jan 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276).

§ 18. Kommunens ansvar for opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Kommunen skal så snart som mulig og innen tre måneder etter at krav eller søknad om deltakelse blir framsatt, sørge for opplæring i norsk og samfunnskunnskap i henhold til § 17 for personer som er bosatt i kommunen eller bor midlertidig på asylmottak i kommunen. Kommunen kan kreve at personer som omfattes av § 17 tredje ledd betaler for opplæringen.

Kommunen skal så snart som mulig og innen tre måneder etter at søknad om deltakelse blir fremsatt, sørge for tilbud om ytterligere gratis opplæring i norsk til personer som omfattes av § 17 første og annet ledd innenfor rammen av 2 400 timer, dersom vedkommende har behov for det. Kommunen kan kreve at vedkommende gjennomfører tester for å fastslå om det er behov for slik opplæring. Kommunenes plikt etter dette leddet gjelder i fem år fra det tidspunktet rett eller plikt til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap inntre, jf. § 17 femte ledd.

Opplæringen skal gis av kommunen eller av andre som kommunen godkjenner.

- 0 Tilføyd ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret ved lov 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 jan 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276).

§ 19. Gjennomføring av opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Det skal utarbeides en individuell plan for den som skal delta i opplæring i norsk og samfunnskunnskap. § 6 gjelder tilsvarende.

Utlending med rett og plikt til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter § 17 første ledd har plikt til å ta en avsluttende prøve i norsk og samfunnskunnskap. Departementet kan ved forskrift gi nærmere bestemmelser om innholdet i og gjennomføringen av en slik prøve.

Den som skal undervise i norsk og samfunnskunnskap skal som hovedregel ha faglig og pedagogisk kompetanse.

Kommunen kan stanse opplæringen for den enkelte dersom det er saklig begrunnet i den enkeltes forhold.

Ved gjennomført eller avbrutt opplæring skal det utstedes et deltakerbevis.

- 0 Tilføyd ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret ved lov 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 sep 2013 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276).

§ 20. Forskrifter

Departementet kan ved forskrift gi nærmere bestemmelser til utfylling og gjennomføring av kapittelet her, herunder bestemmelser om målene for opplæringen og om fravær og permisjon.

- 0 Tilføyd ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

Kapittel 5. Saksbehandlingsregler m.m.

- 0 Overskriften endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret kapittelnummer til kapittel 5.

§ 21. Forholdet til forvaltningsloven

Forvaltningsloven gjelder med de særregler som er fastsatt i loven her.

Som enkeltvedtak etter denne lov regnes avgjørelser om

- a) tildeling av introduksjonsprogram, introduksjonsstønad og opplæring i norsk og samfunnskunnskap,
- b) vesentlig endring av individuell plan,
- c) stansning av introduksjonsprogrammet eller opplæring i norsk og samfunnskunnskap for den enkelte,
- d) permisjon,
- e) trekk i introduksjonsstønaden med 50 prosent eller mer av en enkelt utbetaling, og som minst tilsvarer 1/12 av folketrygdens grunnbeløp.

Kandidater til å motta tjenester etter denne loven regnes ikke som parter i samme sak. Det kan ikke klages over at en annen har fått ytelsen.

- 0 Endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret paragrafnummer fra § 17.

§ 22. Klage

Enkeltvedtak truffet etter denne lov kan påklages til fylkesmannen.

Fylkesmannen kan prøve alle sider av vedtaket. Når det gjelder prøvingen av det frie skjønn, kan fylkesmannen likevel bare endre vedtaket når skjønnet er åpenbart urimelig.

- 0 Endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret paragrafnummer fra § 18.

§ 23. Fylkesmannen skal føre tilsyn med kommunens oppfyllelse av plikter etter kapitlene 2 til 4 og § 25 tredje og fjerde ledd.

Reglene i kommuneloven kapittel 10 A gjelder for tilsyn etter første ledd.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om tilsynet.

- 0 Tilføyd ved lov 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 sep 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276), tidligere § 23 endret paragrafnummer til § 25.

§ 24. Kommunen skal føre internkontroll for å sikre at virksomhet og tjenester etter kapitlene 2 til 4 og § 25 tredje og fjerde ledd er i samsvar med krav fastsatt i loven. Kommunen må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller denne plikten.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om plikten til å føre

internkontroll.

- 0 Tilføyd ved lov 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 sep 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276), tidligere § 24 endret paragrafnummer til § 26.

§ 25. *Innhenting av opplysninger*

Opplysninger skal så langt som mulig innhentes i samarbeid med deltakeren eller slik at deltakeren har kjennskap til innhenting.

I saker som gjelder tjenester etter denne loven, kan det kreves opplysninger fra andre offentlige organer. Like med offentlige organer regnes organisasjoner og private som utfører oppgaver for stat, fylkeskommune eller kommune. Har deltakeren ikke samtykket i at opplysningene blir innhentet, skal spørsmålet om opplysningene kan gis uten hinder av taushetsplikt, avgjøres etter de taushetsbestemmelser som gjelder for avgiverorganet.

Opplysninger som er nødvendig for gjennomføring, oppfølging og evaluering av ordningene i loven her og norskopplæring for asylsøkere, kan samles inn, brukes, og lagres i et nasjonalt register. Avgiverne kan pålegges å avlevere opplysningene slik som departementet bestemmer. Departementet fastsetter hvordan kommune eller andre virksomheter som gjennomfører introduksjonsprogram, opplæring i norsk og samfunnskunnskap eller norskopplæring for asylsøkere, skal avgi opplysninger.

Opplysninger fra registeret som nevnt i tredje ledd kan utleveres til offentlige organer som har behov for dem i forbindelse med gjennomføring, oppfølging og evaluering av ordningene. Opplysningene skal bare leveres ut i statistisk form eller ved at individualiserende kjennetegn utelates, dersom dette dekker behovet. Departementet kan gi nærmere regler om behandling og lagring av opplysningene.

- 0 Endret ved lover 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret paragrafnummer fra § 19, 29 juni 2007 nr. 43 (ikr. 1 sep 2007 iflg. res. 29 juni 2007 nr. 741), 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 sep 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276, endret paragrafnummer fra § 23).

§ 26. *Opplysningsplikt til barneverntjenesten*

Personell som arbeider innenfor rammen av denne loven, skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenestens side.

Uten hinder av taushetsplikt skal personellet av eget tiltak gi opplysninger til barneverntjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller at det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester § 4-10, § 4-11, § 4-12, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker, jf. samme lov § 4-24. Også etter pålegg fra de organer som er ansvarlige for gjennomføringen av lov om barneverntjenester, plikter personellet å gi slike opplysninger.

- 0 Endret ved lover 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret paragrafnummer fra § 20, 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 sep 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276), endrer paragrafnummer fra § 24.

Kapittel 6. *Sluttbestemmelser*

- 0 Overskriften tilføyd ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

§ 27. *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft 1. september 2003. Fram til 31. august 2004 gjelder loven ikke den enkelte kommune med mindre kommunen selv treffer vedtak om det. Rett og plikt for personer nevnt i § 2 gjelder fra 1. september 2004. § 3 annet ledd trer i kraft fra 1. september 2004.

Fra 1. september 2004 gjelder loven alle kommuner og omfatter de personene loven gjelder for som er bosatt etter 1. september 2003.

- 0 Endret ved lover 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret paragrafnummer fra § 21, 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 sep 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276), endret paragrafnummer fra § 25.

§ 28. Endring i andre lover

- 0 Endret ved lover 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret paragrafnummer fra § 22, 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 sep 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276), endret paragrafnummer fra § 26.